

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

22 януари 2015 година *

„Преюдициално запитване — Членове 49 ДФЕС и 56 ДФЕС — Свобода на установяване —
Свободно предоставяне на услуги — Хазартни игри — Национална правна уредба —
Реорганизация на системата за концесии посредством времево изравняване на сроковете за
концесиите — Нов публичен търг — Концесии със срок, по-кратък от срока на предходните
концесии — Ограничаване — Императивни съображения от обществен интерес —
Пропорционалност“

По дело C-463/13

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Consiglio di Stato (Италия) с акт от 2 юли 2013 г., постъпил в Съда на 23 август 2013 г., в рамките на производство по дело

Stanley International Betting Ltd,

Stanleybet Malta Ltd

срещу

Ministero dell'Economia e delle Finanze,

Agenzia delle Dogane e dei Monopoli di Stato,

в присъствието на:

Intralot Italia SpA,

SNAI SpA,

Galassia Game Srl,

Eurobet Italia Srl unipersonale,

Lottomatica Scommesse Srl,

Sisal Match Point SpA,

Cogetech Gaming Srl

* Език на производството: италиански.

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: М. Pešič, председател на състава, А. Ó Caoimh, С. Toader (докладчик), Е. Jarašiūnas и С. G. Fernlund, съдии

генерален адвокат: N. Wahl,

секретар: L. Carrasco Marco, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 22 октомври 2014 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Stanley International Betting Ltd, от D. Agnello, и M. Mura, avvocati,
- за Stanleybet Malta Ltd, от F. Ferraro, R. A. Jacchia, A. Terranova и D. Agnello, avvocati,
- за SNAI SpA, от A. Fratini и F. Filpo, avvocati,
- за Lottomatica Scommesse Srl, от A. Vergerio di Cesana, C. Benelli и G. Fraccastoro, avvocati,
- за Sisal Match Point Spa, от L. Medugno, A. Auteri, G. Fraccastoro и F. Vetrò, avvocati,
- за италианското правителство, от G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от S. Fiorentino, avvocato dello Stato, и de I. Volpe, esperto,
- за белгийското правителство, от J.-C. Halleux и L. Van den Broeck, в качеството на представители, подпомагани от P. Vlaemminck, advocaat,
- за португалското правителство, от L. Inez Fernandes, в качеството на представител,
- за Европейската комисия, от E. Montaguti и H. Tserepa-Lacombe, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на членове 49 ДФЕС и 56 ДФЕС, както и на принципите на равно третиране и на ефективност.
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Stanley International Betting Ltd (наричан по-нататък „Stanley International Betting“) и Stanleybet Malta Ltd (наричан по-нататък „Stanleybet Malta“), от една страна, и Ministero dell'Economia e delle Finanze и Agenzia delle Dogane e dei Monopoli di Stato, от друга страна, във връзка с обявяването на нов публичен търг, предвиждащ концесии със срок, по-кратък от срока на предоставените по-рано концесии.

Правна уредба

- 3 По същество италианското законодателство предвижда, че участието в организирането на хазартни игри, включително в събирането на залоzi, подлежи на получаването на концесия и на разрешение от полицията.
- 4 До въведените през 2002 г. промени в действащото законодателство, на операторите, организирани в капиталови дружества, чиито акции се котират на регулираните пазари, не се предоставя концесия за хазартни игри. Вследствие на това тези оператори са изключени от тържните процедури, обявени за предоставяне на концесии през 1999 г. Несъвместимостта на това изключване с членове 43 ЕО и 49 ЕО е установена в решение Placanica и др. (C-338/04, C-359/04 и C-360/04, EU:C:2007:133).
- 5 Декрет-закон № 223 от 4 юли 2006 г. относно неотложни разпоредби за икономическо и социално възстановяване, за ограничаване и рационализация на обществените разходи и относно намеса в областта на приходите от данъци и на борбата срещу данъчните измами, преобразуван в Закон № 248 от 4 август 2006 г. (GURI бр. 18 от 11 август 2006 г., наричан по-нататък „декретът „Берсани““) въвежда реформата на хазартния сектор в Италия, чиято цел е да се осигури привличането на този сектор в съответствие с изискванията, произтичащи от правото на Съюза.
- 6 Вследствие на решение Costa и Cifone (C-72/10 и C-77/10 EU:C:2012:80) хазартният сектор е реформиран с Декрет-закон № 16 от 2 март 2012 г. относно спешни мерки в областта на данъчното опростяване, подобряване на ефективността и укрепването на процедурите за контрол (GURI № 52 от 2 март 2012 г., стр. 1), преобразуван със съответните изменения в Закон № 44 от 26 април 2012 г. (GURI № 99 от 28 април 2012 г., редовна притурка № 85, стр. 1 и сл., съгласуван текст, стр. 23 и сл., наричан по-нататък „Декрет-закон № 16“).
- 7 Член 10, параграфи 9 octies и 9 novies от Декрет-закон № 16 предвижда:

„9 octies В рамките на реорганизацията на разпоредбите в областта на публичните игри, включително и тези в областта на залаганията за спортни състезания, включително конни надбягвания, както за състезания, които нямат спортен характер, разпоредбите на настоящия параграф имат за цел да благоприятстват за тази реорганизация чрез първо времево изравняване на сроковете на концесиите, които имат за предмет приемането на съответните залагания при спазване на изискването националните норми относно подбора на лицата, които приемат от името на държавата залоzi за спортни състезания, за конни надбягвания и за състезания, които нямат спортен характер, да бъдат приведени в съответствие с принципите, изведени в решението [Costa и Cifone, EU:C:2012:80]. За тази цел, с оглед на предстояща концесия от група концесии за приемане на посочените залоzi, Автономната администрация на държавния монопол обявява незабавно и във всички случаи най-късно до 31 юли 2012 г. тръжна процедура за подбор на лицата, които ще приемат посочените залоzi при спазване най-малко на следните критерии:

 - a) възможност за участие на лицата, които вече извършват дейност по приемане на залоzi в държава от Европейското икономическо пространство, да имат в нея седалище и място на управление въз основа на валидно и ефективно разрешително, издадено съгласно действащите разпоредби в правния ред на посочената държава и които притежават също така качествата почтеност и надеждност, както и икономическите и финансовите качества, посочени от Автономната администрация на държавния монопол [...];
 - b) предоставяне на концесии със срок до 30 юни 2016 г. за приемането, изключително във физическата мрежа на залоzi за спортни състезания, за конни надбягвания и за състезания, които нямат спортен характер от пунктове, максималният брой на които е 2 000, с

изключителен предмет на дейност търговия с публични игрални продукти без изискване за минимална дистанция между тези пунктове или по отношение на други пунктове за приемане, които вече работят, на същия вид залози;

- c) като ценови компонент е предвидена базова стойност на тръжната процедура от 11 000 EUR за всеки пункт;
- d) сключване на договор за концесия със съдържание, съответстващо на всички принципи, изведени в решението [Costa и Cifone, EU:C:2012:80)], както и на съвместимите с него национални разпоредби, които са в сила в областта на публичните игри;
- e) възможност за управление на пунктовете в отделните общини или окръзи без ограничения за техния брой на териториална основа, нито при по-благоприятни условия спрямо вече получилите лиценз концесионери за приемането на същия вид залози или които могат във всички случаи да се окажат благоприятни за последните;
- f) учредяване на гаранции [...].

9 novies Концесионерите на приемането на посочените в параграф 9 octies залози след изтичане на срока 30 юни 2012 г. продължават своята дейност до деня на сключването на договори за концесия, възложени в съответствие с горепосочения параграф. [...].“

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 8 Stanley International Betting и Stanleybet Malta подават жалба пред Consiglio di Stato (Държавен съвет), с която искат да получат изменение на решение № 1884/2013 на Tribunale amministrativo regionale del Lazio (регионалния административен съд на Лацио).
- 9 Предмет на това съдебно решение е тръжна процедура за възлагане на концесия за 2 000 лиценза за съвместното организиране на публични игри чрез изграждането на физическа мрежа от игрални пунктове и управлението на последните на основание член 10, параграфи 9 octies и 9 novies от Декрет-закон № 16 (наричана по-нататък „тръжната процедура“).
- 10 Stanley International Betting, дружество, регистрирано в Обединеното кралство, както и малтийското му дъщерно дружество Stanleybet Malta работят в Италия чрез оператори, наричани „пунктове за предаване на данни“ (по-нататък „ППД“), разположени в общодостъпни помещения, като техните титуляри предоставят на залагащите лица възможност за дистанционна връзка и предават на жалбоподателите в главното производство данните за всеки залог.
- 11 Тази дейност се осъществява в Италия чрез титулярите на ППД от около петнадесет години на основата на отношения, попадащи в обхвата на договорната форма на поръчката без предоставяне на концесии и без полицейско разрешение.
- 12 Като се има предвид, че според тях те са изключени от предходните тръжни процедури през 1999 г. и 2006 г., жалбоподателите в главното производство искат отмяна на новата тръжна процедура, като се позовават на нейния дискриминационен характер, който бил в противоречие с решения Placanica и др. (EU:C:2007:133) и Costa и Cifone (EU:C:2012:80), и искат обявяването на нова тръжна процедура.

- 13 Жалбоподателите в главното производство критикуват по-конкретно допускането на дискриминация от гледна точка на срока на новите концесии, който е 40 месеца и следователно чувствително по-кратък от продължителността между девет и дванадесет години на предходните концесии, както и от гледна точка на изключителния характер на търговската дейност с публични игрални продукти и на забраната за прехвърляне на концесиите.
- 14 Те изтъкват също така, че тези ограничителни условия не им дават възможност да участват по най-добрия начин в тръжната процедура, по-конкретно от гледна точка на санкциите в случаите на оттегляне, временно прекратяване и отнемане на концесията, каквато е загубата на концесията при отнемането ѝ и безвъзмездното прехвърляне на ползването на материалните и нематериалните активи, които са тяхна собственост, съставляващи тяхната мрежа за управление и за приемане на залози за игри при изтичане на срока на концесията.
- 15 Те подчертават, че са изправени пред значителен риск от отнемане и оттегляне на концесиите, които евентуално биха получили, поради съдебни спорове с участието на ППД, чрез които те осъществяват дейност в Италия. Вследствие на това жалбоподателите в главното производство преценяват, че са поставени в положение, в което следва да избират между това да се откажат от осъществяване на дейността си в Италия и да се изправят пред риска да им бъдат отнети евентуално получените концесии и да загубят представените гаранции.
- 16 Tribunale amministrativo regionale del Lazio отхвърля жалбата, която приема за недопустима с мотива, че жалбоподателите в главното производство не са участвали в тръжната процедура, чиято отмяна искат. След това съдебно решение последните сезират Consiglio di Stato.
- 17 Според последната юрисдикция, макар и да е вярно, че спорните разпоредби относно новите концесии са по-строги и подробни от предвидените в миналото, те обаче не са лишени от яснота, отнасят се до всички участници, включително и до предишните концесионери, и се прилагат и по отношение на вече съществуващите отношения, така че е трудно да се разбере в какво се състои твърдяното „предимство“, запазено в полза на предишните концесионери.
- 18 От друга страна, около 120 други участници в разглежданата тръжна процедура, включително и големи чуждестранни групи, които не са сред действащите вече оператори и които имат работна структура, аналогична на тази на жалбоподателите в главното производство, не са повдигнали никаква критика срещу тази тръжна процедура.
- 19 Нещо повече, според тази юрисдикция, макар и новите концесии да са с по-кратък срок от този на предходните, същевременно те са с по-ниска цена и съдържат по-незначителна икономическа принуда за кандидат концесионера.
- 20 Затова, като изразява становище, според което членове 49 ДФЕС и 56 ДФЕС допускат спорните национални разпоредби, запитващата юрисдикция счита обаче, че е необходимо в това отношение да се отправи запитване до Съда.
- 21 При тези обстоятелства Consiglio di Stato решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Следва ли член 49 и [сл.] и член 56 и [сл.] от ДФЕС и принципите, установени от Съда [...] в решение [Costa и Cifone, EU:C:2012:80], да се тълкуват в смисъл, че те не допускат да бъдат предоставяни с обявяването на публичен търг концесии за срок, по-кратък от срока на тези, които са предоставени по-рано, като се има предвид, че посоченият публичен търг е обявен с цел поправяне на последиците от незаконосъобразното изключване на определен брой оператори от участие в търговете?

- 2) Следва ли член 49 и [сл.] и член 56 и [сл.] от ДФЕС и принципите, установени от Съда [...] в същото решение [Costa и Cifone, EU:C:2012:80], да се тълкуват в смисъл, че те не допускат възможността изискването за реорганизация на системата чрез времево изравняване на сроковете на концесиите да бъде прието за достатъчна обосновка за по-краткия срок на концесиите, които са предмет на обявената тръжна процедура, в сравнение със срока на предоставените по-рано концесии?“.

По преюдициалните въпроси

Относно компетентността на Съда

- 22 Lottomatica Scommesse SRL оспорва по същество компетентността на Съда. То заявява, че от гледна точка на свободата на преценка на държавите членки Съдът не е компетентен да се произнася по въпроса дали определянето на по-голям или по-кратък срок за концесиите в областта на хазартните игри е съвместим с членове 49 ДФЕС и 56 ДФЕС. Въпросът за тази съвместимост бил от компетентност на националния съд, а не на съда на Съюза.
- 23 В това отношение дружеството не оспорва, че разглежданото италианско законодателство трябва да бъде в съответствие с членове 49 ДФЕС и 56 ДФЕС. Преценката на обхвата на членове 49 ДФЕС и 56 ДФЕС обаче принадлежи на Съда и запитващата юрисдикция иска именно тълкуване на тези членове с цел да се определи дали срокът на посочените концесии е съвместим с тях.
- 24 Затова следва да се приеме, че Съдът е компетентен да отговори на поставените въпроси.

По допустимостта

- 25 Италианското правителство преценява, че преюдициалното запитване трябва да се обяви за недопустимо, щом като в акта за отправяне на преюдициалното запитване не се излага в достатъчна степен фактическата обстановка, за да се позволи на Съда да даде полезен отговор.
- 26 В това отношение следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика въпросите, които са свързани с тълкуването на правото на Съюза и са поставени от националния съд в нормативната и фактическата рамка, която той определя съгласно своите правомощия и проверката на чиято точност не е задача на Съда, се ползват с презумпция за релевантност. Съдът може да откаже да се произнесе по отправеното от национална юрисдикция запитване само ако е съвсем очевидно, че исканото тълкуване на правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора в главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или още когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси (решение *Melki и Abdeli*, C-188/10 и C-189/10, EU:C:2010:363, т. 27 и цитираната съдебна практика).
- 27 Видно от постоянната съдебна практика, необходимостта да се даде тълкуване на правото на Съюза, което да е от полза за националния съд, изисква последният да определи фактическата и правната обстановка, в която се вписват поставените от него въпроси, или най-малкото да обясни фактическите хипотези, на които те се основават. Актът за преюдициално запитване трябва да посочва конкретните причини, които са подтикнали националния съд да си зададе въпроси относно тълкуването на правото на Съюза и да приеме за необходимо да отправи преюдициални въпроси към Съда (решение *Mulders*, C-548/11, EU:C:2013:249, т. 28 и цитираната съдебна практика).

- 28 Всъщност в акта за преюдициално запитване правната и фактическата обстановка по споровете в главното производство са достатъчно подробно описани и предоставените от тази юрисдикция данни позволяват да се определи обхватът на поставените въпроси.
- 29 При тези условия следва да се установи, че преюдициалното запитване е допустимо.

По съществуващото на спора

- 30 С първия и втория въпрос, които следва да бъдат разглеждани заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали членове 49 ДФЕС и 56 ДФЕС, както и принципите на равно третиране и на ефективност трябва да се тълкуват в смисъл, че те не допускат национално законодателство в областта на хазартните игри, което предвижда организирането на нова тръжна процедура, предвиждаща концесии със срок, по-кратък от този на предоставяните по-рано концесии поради реорганизация на системата чрез времево изравняване на сроковете на концесиите.
- 31 От една страна, следва да се обсъди дали разглежданата в главното производство национална правна уредба, като налага по-кратък срок за новите концесии в сравнение с предходните, е в съответствие с принципите на равно третиране и на ефективност.
- 32 В това отношение следва да се уточни, че докато в решение *Costa и Cifone* (EU:C:2012:80) Съдът е разгледал също така и съответствието на италианската правна уредба със задължението за прозрачност и с принципа на правната сигурност, в настоящия случай не се налага подобно разглеждане, като се има предвид, че според запитващата юрисдикция разглежданите в главното производство разпоредби са достатъчно ясни, и към тях не може да бъдат отправени критики, че те не са определени ясно, точно и еднозначно.
- 33 От друга страна, следва да се прецени дали мотивът, изтъкнат от националните власти, за да обосноват по-краткия срок на новите концесии, а именно реорганизация на системата чрез времево изравняване на сроковете на концесиите, може да оправдае евентуално ограничение на гарантираните от договорите свободи.

Относно спазването на принципите на равно третиране и на ефективност

- 34 Жалбоподателите в главното производство искат оттегляне на вече предоставените концесии, отмяна на последната тръжна процедура и организирането на друга тръжна процедура на недискриминационна основа. Те поддържат, че италианските власти не са имали правото да избират между оттеглянето и преразпределянето на вече предоставените концесии и обявяването на тръжна процедура за достатъчен брой нови концесии и че във всички случаи направеният избор нарушава принципите на равно третиране и на ефективност.
- 35 Същевременно обаче, така както Съдът вече е преценил, както оттеглянето и преразпределянето на вече предоставените концесии, така и провеждането на тръжна процедура за достатъчен брой нови концесии биха могли да се окажат подходящи решения. И двете решения по принцип могат да поправят, най-малкото за в бъдеще, последиците от незаконосъобразното изключване на някои оператори, като им се позволи те да упражняват дейността си на пазара при същите условия като действащите оператори (решение *Costa и Cifone*, EU:C:2012:80, т. 52).
- 36 От това следва, че националните власти имат право да избират между посочените решения по силата на свободата на преценка на държавите членки в една област, която не е хармонизирана, като тази на хазартните игри, която обаче се ръководи от принципите на равно третиране и на ефективност.

- 37 Всъщност съгласно постоянната практика на Съда, в националния правопорядък следва да се предвидят процесуални правила, които да осигурят защитата на правата, които операторите черпят от директния ефект на правото на Съюза, при условие обаче тези правила да не са по-неблагоприятни от уреждащите аналогични вътрешни положения (принцип на равностойността) и да не правят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставяни от правопорядъка на Съюза (принцип на ефективност) (решения Placanica и др., EU:C:2007:133, т. 63 и Costa и Cifone, EU:C:2012:80, т. 51).
- 38 Освен това, за да бъдат спазени принципът на равно третиране и произтичащото от него задължение за прозрачност, разрешителният режим по отношение на хазартните игри трябва да се основава на обективни, недискриминационни и предварително известни критерии, така че да регламентира упражняването на правото на преценка на органите по начин, който не им позволява да го използват произволно (решение Garkalns, C-470/11, EU:C:2012:505, т. 42).
- 39 Както обаче Съдът вече е преценил, самото обстоятелство, че действащите оператори са могли да започнат дейността си няколко години по-рано от незаконосъобразно изключените оператори и по този начин да се установят на пазара с определена репутация и постоянна клиентела, им дава неоснователно конкурентно предимство. Предоставянето на действащите оператори на „допълнителни“ конкурентни предимства в сравнение с новите концесионери води до запазване и до засилване на последиците за незаконосъобразно изключване, породени от последните тръжни процедури, и по този начин представлява нарушение на принципа на равно третиране. Освен това подобна мярка затруднява прекомерно упражняването на правата, предоставени от правопорядъка на Съюза на незаконосъобразно изключените от последната тръжна процедура оператори, и следователно не е съобразена с принципа на ефективност (вж. решение Costa и Cifone, EU:C:2012:80, т. 53).
- 40 От това следва, че за да бъде съобразена с принципите на равно третиране и на ефективност, националната правна уредба не трябва да предоставя на действащите оператори „допълнителни“ конкурентни предимства в сравнение с новите концесионери.
- 41 Що се отнася до принципа на равно третиране, следва да се отбележи, че според запитващата юрисдикция разглежданите в главното производство разпоредби не са лишени от яснота, отнасят се до всички участници, включително и до предишните концесионери, и се прилагат и към вече предоставените концесии, без да дават „допълнителни“ конкурентни предимства на действащите оператори. Макар и тази преценка да не се споделя от жалбоподателите в главното производство, в това отношение следва да се припомни, че не е задача на Съда в рамките на преюдициално запитване да се произнася по тълкуването на национални разпоредби, нито да преценява дали направеното от запитващата юрисдикция тълкуване е правилно (вж. по-конкретно решение Angelidaki и др., C-378/07—C-380/07, EU:C:2009:250, т. 48, както и цитираната съдебна практика).
- 42 От друга страна, следва също така да се отчита обстоятелството, че както е видно от акта за отправяне на преюдициалното запитване, жалбоподателите в главното производство осъществяват дейност на италианска територия посредством ППД от около петнадесет години, без да им е предоставена концесия и без полицейско разрешение, така че те не могат в действителност да бъдат квалифицирани като „новонавлезли на пазара“.
- 43 Що се отнася до принципа на ефективност, следва да се уточни, че отново според запитващата юрисдикция, макар и новите концесии да са с по-кратък срок от този на предходните, същевременно те са с по-ниска цена и съдържат по-незначителна икономическа принуда за кандидат концесионера.
- 44 От това е видно, че по делото в главното производство спазването на принципите на равно третиране и на ефективност е гарантирано.

Относно обосновката на ограничение на гарантираните от членове 49 ДФЕС и 56 ДФЕС свободи

- 45 Според постоянната съдебна практика като ограничения на свободата на установяване и/или на свободното предоставяне на услуги трябва да се разглеждат всички мерки, които забраняват, възпрепятстват или правят по-слабо привлекателно упражняването на гарантираните от членове 49 ДФЕС и 56 ДФЕС свободи (вж. по-конкретно решение *Duomo Gra* и др., C-357/10—C-359/10, EU:C:2012:283, т. 35 и 36 и цитираната съдебна практика).
- 46 Затова правна уредба на държава членка като разглежданата в главното производство, която поставя упражняването на икономическа дейност в зависимост от получаването на концесия и предвижда различни хипотези за прекратяване на концесията, представлява пречка пред така гарантираните в членове 49 ДФЕС и 56 ДФЕС свободи (вж. решение *Costa* и *Cifone*, EU:C:2012:80, т. 70).
- 47 Следва все пак да се провери дали подобно ограничение може да се счита за допустимо — като част от дерогиращи мерки, основани на съображения за обществен ред, обществена сигурност или обществено здраве, изрично предвидени в членове 51 ДФЕС и 52 ДФЕС, приложими и в областта на свободното предоставяне на услуги по силата на член 62 ДФЕС — или в съответствие с практиката на Съда за обосновано от императивни съображения от общ интерес (решение *Digibet* и *Albers*, C-156/13, EU:C:2014:1756, т. 22 и цитираната съдебна практика).
- 48 Така съгласно постоянната съдебна практика ограниченията на дейностите, свързани с хазартни игри, могат да бъдат обосновани с императивни съображения от общ интерес, каквито са защитата на потребителите и предотвратяването на измамите и на подтикването на гражданите към прекомерни разходи за хазартни игри (решение *Digibet* и *Albers*, EU:C:2014:1756, т. 23 и цитираната съдебна практика).
- 49 Нещо повече, що се отнася до италианската правна уредба на хазартните игри, Съдът е установил, че когато целта се отнася до борбата с престъпността, свързана с хазартните игри, тази цел е от естество да оправдае ограниченията на основните свободи, които следват от тази правна уредба (вж. решение *Biasci* и др., C 660/11 и C 8/12, EU:C:2013:550, т. 23).
- 50 В конкретния случай, що се отнася до квалификацията „императивно съображение от обществен интерес“ на мотива, изтъкнат от националните власти, с който те обосновават съкратения срок на новите концесии, а именно реорганизацията на системата чрез времево изравняване на сроковете на концесиите, действително съгласно постоянната съдебна практика държавата членка не може да обоснове дерогирането на нормите на правото на Съюза със съображения от чисто административен характер. Този принцип се прилага на още по-силно основание, когато разглежданото дерогиране води до изключване или ограничаване на упражняването на някоя от основните свободи на правото на Съюза (вж. решение *Arblade* и др., C-369/96 и C-376/96, EU:C:1999:575, т. 37 и цитираната съдебна практика).
- 51 Същевременно обаче следва да се припомни особеният характер на правната уредба на хазартните игри, която е една от областите, в които между държавите членки съществуват значителни различия от морално, религиозно и културно естество. При липса на хармонизация по въпроса на равнище на Европейския съюз всяка държава членка трябва да прецени в тези области, в съответствие със собствената си ценностна система изискванията, които включва защитата на съответните интереси, а установяването на действително преследваните с националната правна уредба цели в рамките на дело, с което е сезиран Съдът на основание член 267 ДФЕС, е от компетентност на запитващата юрисдикция (решение *Digibet* и *Albers*, EU:C:2014:1756, т. 24 и цитираната съдебна практика).

- 52 Предвид това в тази специфична област националните органи разполагат с широка свобода на преценка, за да определят изискванията, които включва защитата на потребителя и на обществения ред, и доколкото освен това са изпълнени условията, установени в практиката на Съда, всяка държава членка трябва да прецени дали в контекста на преследваните от нея законни цели дейностите, свързани с игри и залагания, е необходимо да се забранят изцяло или отчасти или трябва само да бъдат ограничени и за тази цел да се предвидят повече или по-малко стриктни правила за контрол (вж. решение *Digibet и Albers*, EU:C:2014:1756, т. 32 и цитираната съдебна практика).
- 53 От това следва, че в този особен контекст реорганизацията на системата за концесии чрез времево изравняване на сроковете може, предвиждайки по-кратък срок за новите концесии от срока на предоставените по-рано концесии, да допринесе за последователното преследване на легитимните цели за намаляване на възможностите за игри или за противодействие на престъпността, свързана с тези игри, и може да отговори и на поставените условия за пропорционалност.
- 54 Ако се окаже, че в бъдеще националните власти искат да намалят броя на предоставените концесии или да упражнят по-строг контрол върху дейностите в областта на хазартните игри, такива мерки биха били улеснени в хипотезата, в която всички концесии са предоставени за един и същ срок и завършват едновременно.
- 55 С оглед на всички тези съображения на поставените въпроси следва да се отговори, че членове 49 ДФЕС и 56 ДФЕС, както и принципите на равно третиране и на ефективност трябва да се тълкуват в смисъл, че те допускат национално законодателство като разглежданото в главното производство, което предвижда организирането на нова тържна процедура, отнасяща се до концесии със срок, по-кратък от този на предоставените по-рано концесии поради реорганизация на системата чрез времево изравняване на сроковете на концесиите.

По съдебните разноски

- 56 С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

Членове 49 ДФЕС и 56 ДФЕС, както и принципите на равно третиране и на ефективност трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат национално законодателство като разглежданото в главното производство, което предвижда организирането на нова тържна процедура, отнасяща се до концесии със срок, по-кратък от този на предоставените по-рано концесии, поради реорганизация на системата чрез времево изравняване на сроковете на концесиите.

Подписи